

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 december 2019

ONDERWERP

Baggerplan 2020 - 2029

SAMENVATTING

Voorgesteld wordt om het Baggerplan 2020 - 2029 vast te stellen en de jaarlijkse storting in de Voorziening Baggeren hierop aan te passen.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

Het verwerkingsleid van de baggerspecie is conform het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Het Baggerplan dient als onderbouwing van de Voorziening baggeren.

BESLUIT B&W

1. De raad voor te stellen het Baggerplan 2020-2029 vast te stellen;
2. De jaarlijkse storting in de Voorziening Baggerplan vanaf 2021 structureel te verhogen met €25.000 naar €145.000 en dit de raad voor te leggen bij de besluitvorming in de kadernota 2021-2024.
3. Het voorstel voor te leggen aan de commissie Ruimte om advies te geven aan de raad (A-stuk).

BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2019 besluit:

1. De raad voor te stellen het Baggerplan 2020-2029 vast te stellen;
2. De jaarlijkse storting in de Voorziening Baggerplan structureel te verhogen met €25.000 naar €145.000 en dit de raad voor te leggen bij de besluitvorming in de kadernota 2021-2024.

De raad voornoemd, 18 december 2019

de griffier,

de burgemeester,

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 december 2019

AANLEIDING

Voor een goede financiële onderbouwing van de Voorziening Baggerplan is het op basis van het Besluit begroting en verantwoording Gemeenten en Provincies (BBV) verplicht om elke 5 jaar het baggerplan te laten actualiseren. Deze actualisatie heeft in afgelopen periode plaatsgevonden. Elk jaar vindt een eigen (bureau-)actualisatie plaats.

Een dergelijke actualisatie is met regelmaat noodzakelijk voor alle voorzieningen en is dit jaar bijvoorbeeld ook al gedaan met de voorziening "onderhoudsfonds woningen en gebouwen".

Het nu voorliggend plan bestrijkt de periode 2020-2029. Voor dit plan zijn nieuwe peilingen gedaan en er is waar nodig aanvullend milieukundig onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de waterbodem. Op basis van deze gegevens is een programmering gemaakt voor de komende 10 jaren en zijn de kosten van dit werk geraamd.

De primaire watergangen worden door het hoogheemraadschap van Rijnland gebaggerd geldt voor de gemeente. Voor die baggerspecie heeft de gemeente een ontvangstplicht. Gelet op de kwaliteit van deze baggerspecie, mag deze op de kant worden gezet (het is verspreidbaar). Dit blijkt in de praktijk slechts beperkt mogelijk, waardoor deze baggerspecie moet worden afgevoerd en verwerkt. De kosten hiervan komen voor rekening van de gemeente.

Het baggerwerk van de primaire watergangen zal bij Rijnland in het baggerprogramma worden opgenomen. De gemeente draagt dan bij in de kosten. De baggerplanning van Rijnland is nog niet bij ons bekend. Hier wordt in de financiële paragraaf verder op ingegaan.

Bij andere watergangen (secundaire watergangen) bij ons in het beheer geldt soms dat wij maar gedeeltelijk eigenaar zijn van een watergang. Andere eigenaren, waaronder veel particulieren, betalen ons de kosten voor het baggeren van hun deel van de watergang. Iedere eigenaar moet zijn eigen watergang onderhouden. Daarom worden alle kosten die voor het baggeren gemaakt worden doorberekend naar de eigenaren. Watergangen die in het geheel niet in eigendom van de gemeente zijn, worden niet door ons gebaggerd en zijn daarom ook niet in het Baggerplan opgenomen.

PFAS in de waterbodem

In 2018 is landelijk aandacht gekomen voor PFAS. PFAS (Per- en PolyFluorAlkyl Stoffen) is een groep gefluoreerde koolwaterstoffen die van nature niet in het milieu voorkomen. Het betreft een groep van meer dan 6.000 stoffen waarvan PFOS (Perfluorooctaansulfonaat) en PFOA (perfluorooctaanzuur) het meest bekend zijn en het meest worden aangetroffen. PFAS zijn water-, vet- en vuilafstotend en blijven stabiel bij hoge temperaturen. Door deze eigenschappen worden ze veel toegepast in industriële- en consumentenproducten zoals textielbehandeling in brandblusschuim en als oppervlaktebehandeling in de metaalindustrie. Deze stoffen komen bij voorbeeld vrij bij het wassen van teflon pannen, Gore-Tex kleding en een bepaald soort brandblusschuim. Er is nog niet veel bekend over de eventuele schadelijkheid van deze stoffen.

Op 8 juli 2019 is het "Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie" gepubliceerd. Dit handelingskader biedt een landelijk kader voor de omgang met PFAS-houdende grond en baggerspecie. In het handelingskader zijn voorlopige toepassingsnormen opgenomen voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie. Vanaf het publiceren van het tijdelijk handelingskader is het analyseren op PFAS verplicht geworden. In de loop van 2019 worden de tijdelijke normen opgenomen in de bijlage van de Regeling Bodemkwaliteit. In 2020 zullen definitieve normen worden afgeleid en vastgesteld.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 december 2019

Er zijn nog weinig gegevens bekend over PFAS binnen onze gemeente. Op dit moment is bekend dat in de Haven van Heemstede een precursor verhoogd is gemeten tot boven de toepassingsnorm. Een precursor is een uitgangsstof, een tussenstof bij een chemische omzetting. Doordat deze precursor van de PFAS-groep in de Haven is gevonden is het momenteel niet mogelijk de vrijkomende bagger ergens te storten. De verwerkers en baggerdepots nemen momenteel de bagger niet aan. De verwachting is dat de bagger weer afgevoerd kan worden op het moment dat het landelijk beleid wordt vastgesteld. Het is niet duidelijk of dit voor meer locaties binnen de gemeente Heemstede het geval is. Onderzoek zal nodig zijn om een beter beeld van te krijgen van de gehalten van PFAS in de waterbodem. Onderzoeken van de baggerspecie tijdens de voorbereiding van de baggerwerken kan uitwijzen dat er op meer plekken sporen van PFAS worden gevonden. Onderzoek naar deze stoffen maakt nu verplicht onderdeel uit van onderzoekspakket naar de kwaliteit van de baggerspecie. Wij werken voor onze baggerwerken conform het tijdelijk handelingskader voor hergebruik van pfas-houdende grond en baggerspecie. Ook het hoogheemraadschap werkt op Heemsteeds grondgebied conform dit tijdelijk handelingskader.

Het storten van PFAS-houdende baggerspecie is (nog) niet overal mogelijk. Het bestemmen van PFAS-houdende bagger in diepe plassen of andere "natte toepassingen" is op dit moment geen optie. Verwacht wordt dat op korte termijn meer duidelijkheid komt over de acceptatie van PFAS-houdende baggerspecie.

In het Besluit bodemkwaliteit zijn de mogelijkheden voor het verwerken van toepasbare baggerspecie opgenomen. Wijzigingen kunnen gevolgen hebben voor de kosten voor het verwerken van baggerspecie. Met name de regelgeving rondom PFAS zal in de komende jaren van invloed zijn op de mogelijkheden van verwerking.

MOTIVERING

1.1 Goed uitgangspunt voor het baggeren in de komende tien jaren

Het baggerplan beslaat de periode tot en met 2029. In deze periode zijn alle watergangen geprogrammeerd waarvan de prognose is dat ze binnen de planperiode gebaggerd moeten worden. Enkele watergangen vallen buiten de planperiode omdat ze nog voldoen. Door het opstellen van een meerjarig Baggerplan worden de kosten over de langere termijn verdeeld en wordt fluctuatie in de uitgaven ondervangen. Het Baggerplan is leidend bij de uitvoering van het werk; in de praktijk kan en zal er naar behoefte geclusterd worden en/of in de volgorde geschoven worden, zonder daarbij de kostenverdeling over de jaren en de stand van de "Voorziening baggeren" uit het oog te verliezen. Jaarlijks zal via het Jaarverslag ingegaan worden op de uitvoering van het plan.

2.1 Huidige jaarlijkse storting is onvoldoende.

Vanwege veranderende wet- en regelgeving en toenemende marktprijsontwikkeling in de komende periode is het noodzakelijk de storting te actualiseren. De stand van de Voorziening baggerplan mag overeenkomstig het BBV nooit negatief worden.

FNANCIËN

De stand op dit moment (1 november 2019) van de Voorziening baggerplan is € 455.489. In verband met de kosten in de komende periode 2020-2029, blijkt dit op termijn onvoldoende. De hoogte van de huidige storting in de Voorziening Baggerplan is €120.000. De jaarlijkse storting dient, om de voorziening niet negatief te laten worden, te worden verhoogd met €25.000 naar €145.000 vanaf 2021 (zie bijlage 4, Ontwikkeling stand Voorziening Baggerplan).

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 december 2019

Bij de huidige stand van de voorziening dient wel te worden opgemerkt dat de geplande baggerwerken voor 2019 nog niet zijn uitgevoerd omdat de uitvoering iets heeft moeten vertragen vanwege de grote onzekerheid door de aandacht voor PFAS en het lang uitblijven van een handelingskader. Het benodigde bedrag dat voor de uitvoering nodig blijft beschikbaar om de achterstand direct in te lopen. De werken van 2019 zijn momenteel in voorbereiding en worden naar verwachting samen met de werken van 2020 uitgevoerd. Echter, van de Haven van Heemstede is bekend dat doordat er op deze locatie de precursor verhoogd is gemeten er momenteel geen depot of verwerker gevonden kan worden die de bagger accepteert. Gewacht wordt met het uitvoeren van het baggeren van de Haven van Heemstede totdat dit wel mogelijk is. De verwachting is dat dit na de vaststelling van definitieve normen in 2020 mogelijk wordt. Er is voor zover mogelijk gehouden met PFAS in de Voorziening baggerplan.

De hogere kosten komen voort uit de marktprijsontwikkeling in de gehele GWW-sector, toegenomen kosten vanwege veranderende wet- en regelgeving, onzekerheid in de markt vanwege PFAS en een kleine toename in areaal. Uit analyse is gebleken dat enkele kleine watergangen niet in de vorige baggerplannen waren opgenomen. Dit is nu wel het geval.

Er is erg goed gekeken naar de kosten in het Baggerplan. Dit om de benodigde verhoging van de storting in de Voorziening Baggerplan vanaf 2021 zo veel mogelijk te beperken, terwijl er wel voor gezorgd wordt dat de onderhoudstoestand peil blijft. Met het schuiven van werken, goed naar kostenverdelingen kijken en de bagger op de kant zetten waar dat mogelijk is zijn de kosten zoveel mogelijk terug gebracht. Tijdens de voorbereiding van onze baggerwerken wordt de kwaliteit van de bagger altijd goed gecontroleerd. Indien blijkt dat de kwaliteit niet van voldoende kwaliteit is om op het land te worden verspreid dan wordt de bagger afgevoerd naar een erkend verwerker.

Enkele aandachtspunten:

- Sommige watergangen zijn gedeeltelijk in eigendom van particulieren. Bij het baggeren van deze watergangen wordt van hen een bijdrage verlangd.
- De primaire watergangen zijn in beheer van het hoogheemraadschap van Rijnland. Rijnland baggert deze watergangen maar er wordt wel een bijdrage van ons verwacht voor het afvoeren van de bagger omdat wij ontvangstplicht van de bagger hebben. In het baggerplan is een aanname gedaan wanneer deze kosten verwacht kunnen worden aan de hand van prognoses over benodigde jaar van onderhoud. Echter, is bij ons niet bekend wanneer Rijnland van plan is hier te gaan baggeren. De prognoses zorgen ervoor dat we voldoende sparen voor het moment dat er een bijdrage van ons wordt verwacht.
- De huidige situatie met PFAS zorgt voor onzekerheid in de baggerbegroting. De gehanteerde eenheidstarieven zijn conform prijspeil 2019 waarbij de eenheidstarieven rekening houden met onzekerheid in de huidige markt. Geadviseerd wordt zodra de definitieve normen voor PFAS zijn vastgesteld de ramingen aan te passen aan de nieuwe werkelijkheid. Het zou kunnen zijn dat door het wegvallen van de onzekerheid voor veel watergangen de eenheidstarieven dalen.
- Het gebruik van ons eigen depot zit voor het eerst niet meer in het baggerplan. De regels voor het beheren en administreren van een depot zijn streng en specialistisch. Er wordt ook streng op gecontroleerd. Het hebben van een eigen depot was een luxe, maar het beheren ervan is een apart vak en de regels worden strenger en strenger. Die kennis is er niet. Bagger scheiden per bron, ontwateren, laten rijpen, omzetten, het omgaan met veranderende vervuilingklasse bij rijping, keuren, en daarna de grond zelf weer kunnen hergebruiken of af laten voeren is ingewikkeld. Het resultaat was dan ook dat het depot eigenlijk niet meer wordt

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 december 2019

gebruikt en we toch alles afvoeren. Het is daarom beter om er niet meer mee te rekenen dat we hem gebruiken.

Tijdens het opstellen van dit Baggerplan is de regelgeving en normering rond PFAS nog in ontwikkeling. Het resultaat is dat het Baggerplan bij vaststelling reeds verouderde informatie bevat. Normaliter wordt het Baggerplan iedere 5 jaar geactualiseerd om te voldoen aan de normen voor de onderbouwing van de Voorziening Baggerplan. Gezien de ontwikkelingen rond PFAS zal er nu ook na de vaststelling van definitieve normen in 2020 een actualisatie van het Baggerplan plaatsvinden.

PLANNING/UITVOERING

Het Baggerplan is een uitgangspunt voor de planning van de baggerwerken voor de periode 2020-2029. Het Baggerplan is leidend bij de uitvoering van het werk: in de praktijk kan en zal er naar behoefte geclusterd worden en/of in de volgorde geschoven worden, zonder daarbij de kostenverdeling over de jaren en de stand van de "Voorziening baggeren" uit het oog te verliezen. Aanpassingen kunnen het gevolg zijn van afstemming met andere geplande werken (zoals vervangen beschoeiing of duikers) of van snellere of juist minder snelle verondieping van watergangen.

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

De communicatie kan verdeeld worden in:

- Communicatie over het baggerplan zelf;
- Communicatie over de uitvoering van baggerwerken.

Het baggerplan zal op de gemeentelijke website gepubliceerd worden en in het raadhuis ter inzage worden gelegd. In de gemeenterubriek in de Heemsteder zal hierover een bericht worden opgenomen.

Bij de uitvoering van baggerwerk worden de direct betrokkenen hierover geïnformeerd.

In sommige gevallen zijn particulieren mede-eigenaar van de vaart. In dat geval zullen zij het werk mede moeten financieren. Hierover zal men tijdens de voorbereiding van de baggerwerken tijdig worden geïnformeerd.

Ook zal de planning voor het baggeronderhoud worden afgestemd met het hoogheemraadschap van Rijnland. Zij zijn voor het onderhoud van de primaire watergangen verantwoordelijk.

DUURZAAMHEID

De mogelijkheden voor verwerking van de baggerspecie hangen af van de wettelijke bepalingen en milieuhygiënische randvoorwaarden. Onder verwerken wordt in principe verstaan het verspreiden, toepassen, bewerken (scheiden en/of reinigen) en storten van de baggerspecie. De gemeente Heemstede is beperkt voornemens om baggerspecie te verspreiden omdat dit voor de meeste locaties in stedelijk gebied niet gewenst is.

Voor de gemeente Heemstede zijn de volgende verwerkingsmethoden geselecteerd om nader uit te werken:

- hergebruik van baggerspecie;
- storten van baggerspecie.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 december 2019

Alle baggerspecie die bij onze baggerwerken worden afgevoerd worden afgevoerd naar een erkend verwerker en wordt, indien mogelijk, gereed gemaakt voor hergebruik.

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Verseon: 718938; Baggerplan 2020 – 2029;
 - Bijlage 2: Verseon: 718937; Bijlagen bij Baggerplan 2020-2029;
 - Bijlage 3: Verseon: 718936; Kaart Baggerplanning
 - Bijlage 4: Verseon: 718934; Ontwikkeling stand Voorziening Baggerplan
-